

vzdiga. Čuditi se sicer ni, da nekteri ljudje pojó lamentacijo, ker ne bode v Rebrnicah več tolikanj „firšpanja“ in „trinkelta“; kajti njih razum se še ni toliko razvil, da bi sprevideli, kolika sreča bode nova cesta za ipavsko dolino. Oni ne sprevidijo, kolikim nesrečam, kolikemu trpinčenju žival bodemo po novi cesti v okom prišli. Ne sprevidijo, da se je vsak kupec Rebrnic in zaorehovške ceste bolj kot pekla bal, in da zarad prepičlega popraševanja po blagu nam ni bilo mogoče vinskih pridelkov, kakor prav pod ceno prodajati; vinskega kupca pa je vendar kapljica dosti stala, predno jo je domú spravil. Ker je tedaj cesta že dovršena, nadjamo se Ipavci, da nas boste, dragi Gorenci in drugi naši vinotržci po novi cesti že o letošnji bendimi obiskovati pričeli in skozi celo leto po izvrstno kapljico v prekrasno ipavsko dolino hodili. Vince bo menda dobro; kajti dozda mu ni še vročina škodovala; zmiraj je še bilo za-nj ugodno vreme. Samo enkrat je nekoliko toča naletela in polju nekoliko škode napravila.

Ker nam je po novi cesti v Rebrnicah, in kadar bode tudi načrt za novo cesto na Trst djanski izpeljan, na vse vetrove trštvo odprto, potrudimo se, dragi Ipavci! da sosebno vinorejo na višo stopnjo povzdignemo. Zagotovljeni bodimo, da se more naša kapljica, ako je umno napravljena, z vsako vnanko meriti. Pomislite le besede barona Babota, ktere je pri neki priliki Dunajčenom izustil: „to vam je velika sreča, da Ipavci ne umejo še vina tako delati, kakor treba; ako bi oni tako z grozdom ravnali, kakor na pr. na Francozskem, presegalo bi njihovo vino vsa ali bi pa vsaj konkurirati moglo z vsakim.“ Ker je tedaj vinski pridelek naš glavni pridelek, moramo se potruditi, da v tem kmetijskem oddelku več storimo, kakor dozda. Posnemati moramo v tem tuje narode in videli bodemo, da ne bo naš trud zastonj. Bi li ne bilo dobro, da bi se iz bolj skušenih mož v ipavski dolini posebno društvo ustanovilo, ktero bi vsestransko za povzdigo vinoreje skrbelo? Pa tudi svilo- in sadjoreje se moramo resno poprijeti; obe bi nam gotovo tudi dokaj dohodkov donášali. Sadimo tedaj in sejmo murbova in druga žlahna drevesca. Ovčja reja, ktera je po nekterih soseskah, kjer imajo primerne pašnike za to, popolnoma opuščena, ne bi se imela v nemar puščati; kajti, če pomislimo, dajejo nam ovce mleka, masla, sira, volne, kožo, veliko in dobrega gnoja, ki je glavna reč pri kmetii. Vidite tedaj, v kolik lep denar bi se vse to dalo obrniti? Ne zabimo tedaj te krotke in pohlevne živalice! Ne puščajmo v nemar živinoreje, ako hočemo, da nam ne bodo njive in vinogradi hiralí, namesto se boljšali.

Pot do blagostanja nam je odprta, da le ne zane-marjamo po nji hoditi. Delajmo tedaj, dokler je dan; pomagajmo si, in pomagal nam bode Bog!

Gospodarska skušnja.

* Jezerske rži — ktero so „Novice“ lani priporočale, sem tudi jez lanskó jesen 8 bokalov na poljanskem polji vsejal in 8 mernikov in pol prav čistega zrna pridelal; slama je bila 6 čevljev visoka, klasje po 6 palcev dolgo, mernik rži pa vaga 41 funtov. Če pomislimo, da jo je spomladanski mraz zeló trl in zato zrnje bolj redko bilo, je pač očitno, da jezerska rž tudi po tukajšnji skušnji zasluži hvalo, ki so jo ji „Novice“ dale; zato priporočujem to seme. P. Skalè.

Tako hvalo ji daje tudi g. oskrbnik vrta kmetijske družbe v Ljubljani. Vredništvo.

Dobrovoljni svéti o koléri.

Ker je po več krajih cesarstva se pokazala kolera z nalezljivimi lastnijami, tirja previdnost, se bolj kakor

sicer varovati vsakoršne bolezni, in če se kdo le malo slabega čuti, brez zamude pripravne pomoči se poslužiti.

Pokoj duhá, to je, ne strahú imeti, in zmérno, redno življenje, to je od nekda najbóljša in naturi najbolj primerna bramba zoper bolezni sploh, in je tudi zoper kolero. Posebno se je varovati prehlajenja in da se želodec ne pokvari; zavoljo tega se je, kar se prehlajenja tiče, v hladnih večerih, nočéh in jutrih ali o slabem vremenu dobro treba oblačiti. Dobro tekne, če trebuh opaseš z židano ruto ali flanelo. Na to morajo tisti posebno gledati, kateri so zavoljo opravil bolj od doma in imajo več priložnosti, se prehladiti. Ponoči naj vsakdo v zaprtem poslopji počiva, skozi ktero sapa ne vleče. Nevarno je polegati po travi. Kdor mora zjutraj zgodaj po svojih opravilih iti, naj kaj užije, česar je bil sicer vaje ali kaj drugega primerne, da tešče ne gré od doma. — Jedí in pijače morajo biti dobre, čez méro naj pa tudi dobrih nihče ne uživa. Nezrelo sadje je strup. Kakor slaba hrana že po malem užita škoduje, tako tudi dobra slabo tekne, če je čez méro. Kdor je sicer obilno obedovati vaje in misli, da mu to dobro tekne, bode naj zdaj previden in naj si rajši nekoliko prikrati.

V izberi jedil in pijače naj se vsak po svoji navadi ravná. Nikoli ne mešaj kisle jedi s sladko; mleka ne s kislim zeljem itd.; skrbno opuščaj take jedi, ki želodec napenjajo. Napák je, od navadnega življenja nagloma odstopiti in drugače živeti kakor poprej. Kakor je škodljivo, da kdo take jedi in pijače čez méro uživa, ktere drisko napravljajo, tako bi tudi bilo škodljivo, samo take uživati, ki život bolj zapirajo.

Če voda za pijačo ni prav dobra, in je kdo veliko pije, bo dobro, da jo z vinom nekoliko zmeša; delavci naj nekoliko vinskega jesiha ali pa dobrega žganja v njo kanejo. Kako škodljivo je, ako kdo čez navadno ali nezmérno močna vina ali žganje pije, menda ni treba opominjati.

Ker se bolezen rada v taci krajih vgnjezdi in delj časa ondi ostane, kjer ste nemarnost in nesnaga domá, kjer je zavoljo prebivanja preveč ljudi na enem kupu zrak spriden, kjer se gnjile reči parijo in vlažnost ter smrad delajo, zato je snažnost v vseh rečéh eden najboljših pomočkov, da se zabrani kolera. Čedite tedaj svoja stanovanlišča, glejte na sekrete in druge mlake, da vam ne zaležejo kolere!

Če kdo kaj nenavadnega v svojem počutji zapazi, kar ga opominja, da utegne bolezen dobiti, naj tega ne zanemarja in naj ne zamuja, dokler zdravnik ne pride, se bolj gorko odeti, manj jesti in piti, pokojin biti in se domačih reči posluževati, da tako bolezni v okom pride. Take domače reči so: meta, melisa, kamilice, kolikor s 5 prsti teh zelišč zagrabiš ali pa kakih 12 kamilčnih glavíc popari s pol maslicem vrele vode v piskricu, pa pokritega daj stati četrť ure, potem odcedi to dišečo vodo in jo toplo popij na enkrat. Če treba, ponavljaj to dvakrat ali trikrat na dan.

Najmanj se pa sme driska v nemar puščati, tudi če ni silna in nikakoršnih težav ne dela. Tudi zdravil brez zdravnikovega sveta zoper njo se ni posluževati.

Lahkovernim ljudém se ponujajo marsiktera zdravila, od katerih pravijo, da človeka varujejo vsakoršne bolezni. Če pameten človek prevdari, da zoper eno in isto bolezen se svetuje deset in še več zdravil, ki so si v svoji lastnosti ravno nasprotna, mora že sam lahko soditi, kako nevarno je, se posluževati taci različnih zdravil, ktera utegnejo pravi strup biti!

Bolezen prav ozdravljati morejo samó zdravniki, kateri bodo zaupanju, ki se jim daje, toliko lože in s toliko večim pridom zadostili, čem preje se pokličejo na pomoč.